

ARVAMUS

KIRI

Eakate päeva üritusi jagub nädalaks

Eesti haigekassa ja Järvamaa pensionäride koondise kutsel tähistati 1. oktoobril Paide kultuurikeskuses eakate päeva ja tervisepäeva. Kultuurikeskuse väike saal oli tulvil pidulistest, kellele alustuseks esinesid Sirje Graubergi laulukooli lapsed. Järva maavanema Üllar Vahtramäe pöördumine maakonna raudvara poole oli südamluk ja head sooviv.

Kui lavale tuli ansambel Johhaidii – Felix Kark ja Elmar Trink – oli neid vaadates-kuulates saalis naeru ja plaksutamist küllaga. Aili Rammo vestlust tervise hoidmisest kuulati huviga. Riigikogulane Tõnis Kõiv rääkis aga rohkem majandusprobleemidest. Kes jõudis eelnevalt end kirja panna, sai testida oma luude hõrenemist.

Nii sai Järvamaal eakate päev meeldivalt ja sisukalt tähistatud. Osadele jätkub see väljaspool maakonda mitmetel üritustel. Nii said Helga Rööpson, Aili Rammo ja allakirjutatu kutse sotsiaalminister Maret Maripuu vastuvõtule ja teatriendusele „Paul Pinnat otsimas“ Tallinna kirjanike majas.

Viljandi pärimusmuusika aidas on aga 8. oktoobril eakate vabariiklik konverents, kuhu kutsututega kohtuvad president Toomas Hendrik Ilves, sotsiaalminister Maret Maripuu ja Viljandi linnapea Kalle Jents. Päeva sisustavad ettekanded arstidelt ja haigekassa töötajatelt ning kontsert. Ka meie maakonnast on seal mitmeid osalejaid. Et nendele üritustele jõuda, andis Türi vallavalitsus transpordi, mille eest ütlevad üritustele minejad valla sotsiaalosakonnale eesotsas Peeter Kruusemendiga palju tänu mõistva ja abistava suhtumise eest.

LAINA SINIKAS

Taikes tähistati eakate päeva matkaga

Eakate päeva puhul korraldasid Mare Jaanimäe ja Helle Soo taas kepikõnnimatka ühte lähedalasuvasse ettevõttesse. Hommikul kell 11 kogunes klubi juurde 14 huvilist, nende seas ka üle 80aastane Maimu. Seekord võtme ette matka Säreveres asuvasse ettevõttesse Convi Food Sweets, kus tehakse martsipanist tooteid. Saime martsipani maitsta ja kaasa osta. Sealset tööd vaadata oli väga huvitav – see oli meile uudiseks, et praktiliselt kogu töö käib seal käsitsi.

Kui Taikesse tagasi kõndisime, istutasime klubi ette uue kuuse, selle töö juures aitas meid sotsiaaltöötaja Villu Kald. Lugesime noorele puule ka sõnad peale „Kasva, kasva suureks puuks.“ Pärast matka ja puuistutamist istusime kohvilauda ja arutasime tulevikuplaane ja millal ringide tööga taas algust teha.

Kõik osalenud jäid päevaga väga rahule. Järgmisel aastal tahaksime jälle mõnda ettevõttesse uudistama minna. Möödunud aastal külastasime Säreveres asuvat jaanalinnufarmi.

LEILI RANNIK

Algab konkurss Väärt Tegu

Haridus- ja teadusministeerium kuulutas välja konkursi Väärt Tegu 2008/2009, mille eesmärk on väärtustada ja tunnustada meie koolide ja koolieelse lasteasutuste innovaatilisi ettevõtmisi ning levitada erinevate positiivsete algatuste ja projektide väärt kogemusi.

Sel õppeaastal on konkursile oodatud uuenduslikud projektid ning tegevused, mis on seotud õpivõimaluste mitmekesistamisega (e-õpe, uurimuslik- /avastusõpe jms); loodus-, täppis- ja tehnoloogiavaldkonna ning võõrkeeleõppe populariseerimisega; kooli- /lasteaiela korralduslike uuendustega; õpilaste motiveerimise, aktiveerimise ja otsustusprotsessi kaasamisega; õpilasabi ja tugiteenuste süsteemi loomise ning koostöövõrgustiku (kodu, kool, KOV) arendamisega; eesti- ja mitte-eesti õppekeele koolide/lasteaedade koostööga; õpetajate motivatsiooni ja omavahelise koostöö suurendamise ning kooli kogukonna tugevdamisega; turvalise õpikeskkonna kujundamisega. Konkursi tulemused selguvad 2009. aasta sügisel.

Kolmel eelneval aastal konkursile esitatud tööd on aidanud muuta meie laste igapäevast elu huvitavamaks, äratanud huvi aine või õppimise vastu laiemalt, aidanud kaasa õppekvaliteedi tõusule, andnud õppuritele ja lapsevanematele võimaluse rohkem kaasa rääkida kooli- /lasteaiela korraldamises.

AIRE KOIK

kommunikatsioonibüroo konsultant

Muudatustest Türi valla haridusalastes õigusaktides

Selle aasta suvel jagasin sama lehe veergudel inimestele lubadusi, et erinevad volikogu komisjonid on teinud ettepanekuid muuta-täiendada mõningaid valla haridusalaste õigusakte ning kui volikogu need muudatused heaks on kiitnud, siis annan sellest ka Türi valla rahvale teada.

Peamiselt käib jutt kahest valla volikogu määrusest. Terve eelmise õppeaasta kehtis Türi vallavolikogu 30. mai 2007 määrus „Türi valla kooli ning Türi vallas elavale Võhma ja Suure-Jaani kooli õpilasele õppetööstuste määramise alused ja maksimise kord“, mille muutmise kohta tekkis rida ettepanekuid ning mille üle vaieldi üsna tulisel nii augusti- ja septembrikuu volikogu komisjonide koosolekutel kui ka volikogu istungil. Alternatiivieelnõusid oli otsustamise hetkeks volikogusse jõudnud lausa kolm ning volikogu heakskiidu pälviv volikogu eestseisuse ettepanekute alusel koostatud eelnõu, millest tänaseks on saanud määrus nimega „Türi valla õpilastele õppetööstuste määramise alused ja maksimise kord“. Mis siis võrreldes seni kehtinud määrusega sellest õppeaastast teistmoodi on?

Eelkõige on teisiti see, et volikogu on helde olnud ning laiendanud Türi valla eelarvest makstava õppetööstuse saamise õigust Türi valla koolide õpilaste kõrval ka kõikidele Türi vallas elavatele ja mõnes muus üldhariduskoolis (8.-12. klass) õppivatele lastele. Määrusega on kaotatud ka seni kehtinud piirang, mis sätestas, et kui teise omavalitsuse kool juba õppetööstust maksab, siis Türi valla eelarvest enam sama toetust taotlema ei saa. Näiteks saab nüüd ka Kükametsa gümnaasiumi 9. klassi õpilane, kes vastab õppetööstuse määramise tingimustele, Türi valla eelarvest õppetööstust, olenemata sellest, kas Kükametsa vald talle sama toetust maksab või ei.

Muudetud on ka aineolümpiaadidel ja valdkondlikel konkursidel edukalt osalenutele makstava toetuse maksimise aluseid. Ka seda toetuse liiki makstakse nüüd kõikidele Türi valla lastele (muidugi määruse tingimuste järgi), kes õpivad kas Türi valla koolis või mõne muu omavalitsuse üldhariduskoolis. Toetussummade suurendamise ettepanekut (mida nägi ette üks eelnõudest) volikogu ei toetanud.

Seega seisnevad muudatused

toetust saama õigustatud isikute ringi laiendamises ja ühe piirangu kaotamises.

Toetuse väljamaksmise alused Türi valla koolides jäävad samaks. Kuidas peab toetust taotlema näiteks seesama Kükametsa kooli 9. klassi õpilane ning kuidas ta selle toetuse kätte saab, selle soovitan endale selgeks teha määruse teavikteksti lugedes (www.tyri.ee abiks).

Teine muudatus puudutab huvihariduse omandamisel tehtud sõidukulu Türi valla eelarvest hüvitamise korda. Nagu suvel kirjutasin, tegi nende hüvitiste määramisega tegelenud vallavalitsuse ajutine komisjon oma volituste lõppedes ettepaneku laiendada hüvitisesaajate ringi ehk näha hüvitamise taotlemise õigus ette ka gümnaasiumiastme õpilastele ning suurendada hüvitise määra. Komisjon tuginen oma ettepanekuid tehes vallaeelarves ettenähtule ning tegeliku väljamakse suurusel ning leidis, et kuna enamus ettenähtud rahast jääb välja maksmata, siis eeltoodud ettepanekud vajaksid kaalumist ning volikogule välja pakkumist.

Kuiigi vallavolikogu hariduskomisjon ning kultuuri- ja spordikomisjon andsid kaks kuud

järjest sellele eelnõule oma heakskiidu ning pidasid ettepanekuid põhjendatuks, jäid nii vallavalitsus kui volikogu siiski erinevale seisukohale. Volikogu eestseisus leidis, et hüvitise määra suurendamine ei ole vallaeelarve võimalusi silmas pidades kohane, kuid nõustus hüvitise saajate ringi laiendamisega. Volikogus vastu võetud määruse muutmise määrusega viidigi nimetatud muudatus huvihariduse omandamisel tehtud sõidukulu hüvitamise korda sisse. Hüvitise määr on endiselt 300 krooni.

Kasutan lehepinda ka selleks, et tuletada meelde kõikidele neile, kes sõidutavad lapsi oma autoga kooli (ja koolist koju) - sellest õppeaastast hüvitatakse isikliku sõiduauto kasutamine arvestusega 3 krooni kooli ja koolist koju sõiduks kuluva kilomeetri kohta. Arvestage sellega taotluste vormistamisel!

Koolisõidu kulu hüvitamise taotlused tuleb vallavalitsusele esitada endiselt iga kuu 10. kuupäevaks!

KÜLLE VIKS

vallavalitsuse haridusspetsialist

Kas seekord pääseme püksilappimisega?

ANDRES HERKEL

Riigikogu IRLi fraktsiooni aseesimees

Valitsus suutis tuleva aasta eelarve Riigikogule üle anda. Suured probleemid on üldjoontes teada, aga rida-realt läbi vaadates võib leida hulgaliselt ka väiksemaid, mille lahendamiseks mänguruum puudub.

Leppides sellega, et ees on kitsad ajad, pean siiski tege-ma etteheite, mis puudutab senise eelarveprotsessi kvaliteeti. Kõigepealt oli probleeme olukorra tõsiduse teadvustamisega. Lootus imedele pole raskes olukorras parim abimees, aga just seepärast jäid kevadel tege-mata need toimingud, mida alles nüüd viimasel minutil rabis-tades tehti. Teiseks ei ole säärase otsuste puhul õige selline jookse-viska mäng, nagu käis paaril vii-masel nädalal, kui räägiti üks-teise võidu ja üks-teist süüdistavalt läbisegi erinevatest uutest mak-sudest ja kärbetest. Nii olulisi küsimusi tuleb lahendada rat-sionaalselt ja omavahelist mee-

diavõitlust vältides.

Positiivne on see, et viimasel hetkel heideti kõrvale kõik hä-daolukorra maksud, mille mõju ühiskonnale ja tarbijate käitumi-sele olnuks ettearvamatu.

Kui gaasi- või kütuseaktsiisi tõus tekitanuks ühiskonnas sel-ge meelepaha, siis täita eelarvet alkoholiaktsiisiga on ehk ahvat-levam, aga kui see maks tõuseb järjepanu mitu korda aastas, on salaalkoholi tagasitulek juba tõe-naoline. Majandusminister tuli olukorrast välja, tõrjudes lisaks aktsiisidele ka ühistranspordi dotatsioonide vähendamise ja posti kojukandetoetuse kaota-mise. Osa probleeme lahenda-ti hoopis riigiettevõtete tulude toomisega eelarvesse.

Kuiigi eelarve tegemine va-litsuses paistis pikka aega üs-na sihtu püksipaikamisena, kus teadlikud prioriteedid on ammu ununenud, ei saa seda lõpptu-lemuse kohta öelda. Haridusele panustav eelarve peab kindlas-

ti silmas meie kaugemaid huve. See, kuidas õpetajate palga en-naktõus riigi konkurentsivõi-meks transformeerub, on siiski pikaajaline ja ka muude meet-mete rakendamist nõudev prot-sess. Ühe valimistsükliga poliiti-kud seda küll mõõta ei saa.

Kindlasti toob tuleva aas-ta eelarve ka eesseisva Riigiko-gu menetluse käigus esile palju emotsioone, küsitavusi ja näpu-ganäitamisi. Eelarve on tasakaa-lus paberil ja ilmselt ka koosta-jate parimais kavatsustes, kuid tegelikkus võib osutada veel kar-mimaks. Minu arust on mõist-lik mõelda aegsasti 2010. aasta peale, sest suurimad probleemid võivad just siis ees seista. On üp-riski tõenäoline, et me ei pääse enam kärisevate pükste lappimi-sega, vaid vaja on struktuurseid muutusi.

Üks tihti esitatud väide on, et riik on erinevate seadustega fik-seeritud kulutustega end kätest ja jalgadest sidunud, mistõttu valit-susel ei olegi palju mänguruumi, et kokku hoida. Ma ei arva, et siin saaksid edu tuua sihitud üks-ikrünnakud, nagu teederemon-diks mineva raha vähendamine ja lahtisidumine kütuseaktsiis-ist, kaitsekulutuste või kultuur-kapitali vähendamine. Pigem on

probleem selles, et oleme paljud asjad Eesti riigis sidunud kesk-mise palgaga ja siis selle keskmi-se üsna kontrollimatult jalutama saatnud.

Kõrgete riigiametnike ja poliitikute palga lahtisidumine Eesti keskmisest on sümboolset tähts, kuid eelarve kogumahtu arvestades mitte väga suurt sääs-tu andev samm. Pigem on see hiline-nud eeskuju palgasurve ta-gasihoidmiseks muudetsi sekto-rites. Küll tuleb mõelda sellele, et keskmise või miinimumpalgaga on seotud ka mitmed suurema-hulised sotsiaalsfääri kulud. Või-malik, et lähiajal tuleb küsida, kui jõukohased need tegelikult Eesti riigile on ning samas seis-ta silmitsi sellega, kuidas kriis ka paljude inimeste rahakotti ja hinge jõuab.

Rasked ajad pole ees ai-nult Eestis. Majandusproblee-mid teevad peavalu palju suu-rematele riikidele. Hulk aega kestnud demokraatia ja turu-majanduse võidukäigu asemel näeme jõumeetodeid raken-davate riikide mõju kasvu.

Pikka meelt ja jõudu meile kõigile, et selles olukorras vas-tu pidada ja oma riiki hoida!